

**Historia De Vita, Moribus, Rebus Gestis, Studiis Ac
Denique morte Praedicatorum Lutheranorum, Doct.
Martini Lutheri, Philippi Melancthonis, Matthiae Flacii
Illyrici, Georgii Maioris, et Andreae ...**

Complectens ortum, progressum [et] incrementa, tum arcana plurima
hactenus non prodita, omnium penè huius temporis haeresum

... Vita ... Philippi Melancthonis. Matthiae Flacii Illyrici. Georgii Maioris, Et
Andreae Osiandri

Ulenberg, Kaspar

Coloniae Agrippinae, 1622

II. Ordinatio ex Lipsico Interim à Flacianis exagitata, cu[m] co[n]uent.
Merseburg. & Grimmæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65643](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65643)

ANNO
1549.

cuius ordinem Capitem, & verba quoque frequenter retinet; at lubrico quodam verborum apparatu contextum, vt instar cothurni vtrique pedi conueniret, iisdemque verbis Catholici & Lutherani suam quique sententiam eloquerentur: Quæ causa fuit, vt Flaciani Lipsicum hoc Interim, autores illius fautoresque tam duriter & acerbè flagellarent.

II.

An. 1549.
Act. Syn.
p. 277. b.

Ordinatio
ex Lipsico
Interim
conficitur.

Act. Syn.
Ddd. 1.

Prælegitur
atque exami-
natur.

Post Conuentum hunc anno 1549. ineunte statim de Ordinatione quâdam ecclesiasticâ ex Lipsiensi decreto formandâ cœptum est cogitari. Huius vero rei exequendæ curam Mauritius in Georgium Anhaltinum, Melanchthonem, aliosque nonnullos reiecit; quibus mandatum fuit, vt Merseburgi instituto Conuentu recenserent Ordinationem ab Henrico Mauritij patre editam, & ex eâ cum Lipsiensi decreto diligenter collatâ nouum quoddam opus conficerent accommodatum temporî, quod deinde principis autoritate per omnes illius ditiones promulgaretur. Paruerunt isti, magnoque studio volumen quoddâ prolixum ex vtroque scripto illo confarcinarunt, quod tandem Martio mensè fuit absolutum. Voluit autem Mauritius Elector, vt librum hunc, priusquam is pastoribus proponeretur, autores ipsi delectis Ordinum in Conuentu quodam prælegerent, examinandum publicandumque, siquidem ipsorum iudicio probaretur. Locum huic Conuentui designauit

Tor-

Torgam, quo Georgium Anhaltinum, Melanchthonem, Camerarium, Pfeffingerum, aliosque nonnullos per litteras Mauritius euocauit. Venerunt eodem mandatu principis & Ordinum delecti, ut volumen, quod diximus, audirent prælegi, & suum illi quoque calculum adiungerent.

ANNO
1549.
Censores
libri.
Act. Syn.
Ddd. 3.

Accidit vero præter omnem Theologorum expectationem, ut Zelota quidam Flacianus Theologiæ Lutheranæ Doctor, effrenatæ mentis homo, proiectæque audaciæ Melanchthonem, Anhaltinum, cæterosque Theologos non modo, sed & nobilium delectos importunè aggressus, dictis vehementioribus ab hoc instituto deterreret: Quæ res Melanchthonem cæterosque eum in modum perculit, ut quod mandatum erat à principe negotium exequi non auderent.

Zelote Flaciani audax rebellio.

Et quia Flacianus ille, quem diximus, uniuersam hanc actionem scripto quodam sugillarat, in quo VVittenbergenses & reliquos Adiaphoristas, velut idololatrias, desertores veritatis, apostatas & infideles liberè criminatus fuerat, honoris tuendi gratia, scriptum apologeticum opposuerunt à Melanchthone consarcinatum, in quo frigide satis & trepidanter disserunt de hoc celsionis instituto; obiecta vero crimina dissimulant, atque ita negotio infecto discedunt.

Ordinatio ab eodem sugiliatur.

Apologia Melanchthonis.

Princeps Elector ubi rem intellexit, indignè tulit factum, & eosdem qui Torgæ præsentibus fuerant, tum alios præterea Sumperin-

Mauritius suos Theolog. Grimma euocat.

ANNO
1549.
Act. Syn.
Ecc. 2.
Causæ cō-
uentus.

Ordinatio
prælegitur.

Edictum
Principis

perintendentes atq; pastores ditionum suarum ad Calendas Maij Grimmam per litteras euocauit. Venit istuc & Elector Mauritius, & ipse verba faciens posuit causam, cur hunc conuentum indixerit: nimirum vt Ordinationem quam conscribi iusserit, examinandam illis proponeret; quæ deinde si probaretur ipsorum calculo, per ditiones sibi subditas esset promulganda. Lectum deinde fuit volumen, & omnium suffragijs probatum, additâ conditione, vt Satriapis & ciuitatum magistratibus executio demandetur, si qui se huic ordinationi forsitan obijcerent: Quod vt alicubi fieret, propter effrenatam Flacianorum insolentiam expectandum videbatur. Quia verò non omnes superintendentes pastoresq; præsentis erant, reliqui Lipsiam paulo post vocati sunt, vbi scriptum hoc illis prælectum fuit, & omnium iudicio probatum.

His peractis Edictum quoddam in Iulio scriptum fuit, ac deinde secundo die Augusti ad omnes magistratus missum, in quo princeps imprimis suspicionem animis subditorum eximere conatur, è sinistris Flacianorum persuasionibus conceptam, qui religionem sub Mauritio paulatim mutandâ sparserant: mandat deinde magistratibus, vt hanc Ordinationem curent à pastoribus obseruari. Si qui verò recusent aut tergiuersentur, vt eorum nomina vel ad se Consiliariosue, vel ad consistoria deferantur.

Cate-

Cæterum liber iste Flacianis non minus ANNO
 displicuit, quam magnum illud paruumque, 1549.
 quod vocant, Interim Lipficum: Ideoque Ordinatio
 mordaciter eundem infectati sunt, & Alco- compara-
 ranum per contumeliam, vel per ludibrium tur Alco-
 Pontificale Romanum appellabant. Hæc rano,
 prolixius commemorare placuit de consul- Melanch-
 tationibus in causa decreti, vel Interim Au- thon cona-
 gustani susceptis, quas Melanchthon omnes tur à se re-
 autoritate suâ moderabatur, eaque re tantum mouere sus-
 in se Flacianæ gentis odium concitavit vt il- spicionem.
 lius factionis homines nullis deinceps excu-
 sationibus placare posset. Conatus quidem
 est delinire quorundam animos; idque per
 litteras humiliter & perbenignè scriptas:
 sed odium altius radices egerat, quam vt
 conceptam de Melanchthone suspicionem
 ullis rationibus eximi sibi paterentur. Ex-
 tant quas de hoc argumento scripsit, episto- In ep. Sel.
 læ ad Franciscum Burcardum Vinariensem, Eius de
 ad Hamburgenses concionatores, ad Fran- hoc argu-
 cofurteneses, ad Mansfeldicos; tum ad le- mento va-
 ctorem apologetica quedam contra Flacium riaræ litteræ.
 Illyricum; ad alios etiam: In quibus consilij
 sui rationes explicat, cur nimirum in rebus
 externis quædam suaserit concedenda po-
 tius, quam vt princeps Elector, eiusque di-
 tiones omnes in manifestum religionis amit-
 tendæ periculum deuenirent: Quin & eorū
 argumenta diluit, à quibus eam ob causam
 proditæ veritatis & defectionis à fide tam
 atrociter accusabatur.

In ep. Sel.
 Eius de
 hoc argu-
 mento va-
 riaræ litteræ.

Act. Syn.
 ubi supr. Co
 seq.

Flaciano-
 rum obie-
 ctiones di-
 luit.

ANNO
1549.

Act Syn.

Kkk. 1.

Ab ijs omnibus
exponitur
periculis.

Ibid pag.

454. & 457

Liber Augustanus
ab omnibus
legitur.

III.
Cæsaris
intentio.

Verum frustra laborauit, vti diximus: nullus erat excusationi locus; imprimis apud Flacium, qui præter cæteros acerbè Melanthonem exagitabat. Per hunc vociferabatur, non modo ritus abususq; veteres restitui, sed & mutari doctrinam ipsam, & papatum, vt isti loquuntur, rursus induci. Itaque non solum modo Flacius, sed & alia quoque atrociora, imo & gladios atque mortem illi minabatur; vastitatem asserens in templis faciendam fuisse potius, & metu seditionis terrendos principes, quam vt quicquam in rebus etiam licitis publicæ tranquillitatis gratiâ concederetur. Ita tumultuabatur ille velut æstro Lutherano percitus, & Melanthonem, quem gladio non poterat, calamo configebat.

Iam vero per idem tempus & liber Augustanus in manibus hominum versabatur, autoritate Cæsaris publicatus in eum finem, vt Lutherani ad normam huius ordinationis ecclesias suas constituerent, donec Concilium fineretur: nimirum vt vno gradu facti propinquiores, deinde facilius ad Communionem orbis Christiani per Concilium rursus adiungerentur.

Interea Cæsar eos hac ordinatione ceu nexu quodam astringere voluit, vt confiterent tandem in hac scædâ religionum perturbatione, nec quibusuis errorum flatibus ab Ecclesiæ portu longius in procellosum hæreseon mare prouerentur. Atque hoc
Cæsa.